

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті
Казахский национальный университет имени аль-Фараби
Al-Farabi Kazakh National University

**«ФИЛОЛОГИЯ, ЛИНГВОДИДАКТИКА ЖӘНЕ
АУДАРМАТАНУ: ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ
МЕН ДАМУ БАҒЫТТАРЫ»**

атты I Халықаралық ғылыми және
оқу-әдістемелік конференциясының материалдар жинағы
04 ақпан 2015

Сборник материалов
I Международной научной и учебно-методической конференции

**«ФИЛОЛОГИЯ, ЛИНГВОДИДАКТИКА
И ПЕРЕВОДОВЕДЕНИЕ: АКТУАЛЬНЫЕ
ВОПРОСЫ И ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ»**

04 февраля, 2016

Materials of The I International
Scientific and Teaching-Methodical Conference

**«PHILOLOGY, LINGUODIDACTICS AND
TRANSLATION STUDIES: TOPICAL ISSUES
AND DEVELOPMENT TENDENCIES»**

04 February, 2016

СЕКЦИЯ 2
СОВРЕМЕННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ
В СРЕДНЕЙ ШКОЛЕ И ВУЗЕ

Abdullayeva A.D. <i>Didactic properties using technology podcast</i>	104
Abdullayeva G.A. <i>The importance of new technologies in foreign language teaching process</i>	106
Akimniyazova A.K. <i>Teacher's and students' role in the case study classroom</i>	109
Артықова Е.О., Баймұратова Э.С. <i>Ақпараттық технологияларды сабаққа қолдану заман талабы</i>	113
Арыспаева Л.Ж., Сапарходжаева Д.И., Сапарходжаева Н.П. <i>Использование современных технологий обучения на уроках русского языка и литературы в казахской средней школе</i>	115
Akhmadaliyeva M.V. <i>Ways of abbreviation word-building in electronic correspondence</i>	119
Ахметова Р.Б. <i>К проблеме раннего обучения иностранным языкам в начальной школе</i>	122
Досанова А.М., Доскеева Б.Ж., Ақжолова Г.М. <i>Тілдерді оқытудағы инновациялық технологиялардың тиімділігі</i>	125
Жаутыкбаева А.А., Бекмашева Б.Н. <i>Современные технологии обучения иностранным языкам</i>	128
Камзина А.А., Сейдикенова А.С. <i>Француз тілін оқытуда Podcast Интернет технологиясын қолданудың тиімділігі</i>	131
Карагойшиева Д.А., Ибраева А.С. <i>Интерактивті технологияның қолдану тиімділігі</i>	136
Кенжеканова К.К., Шакиенова В.Б., Мадиева Д.Б. <i>Теоретические основы обучения чтению на английском языке на основе аутентичных текстов страноведческого содержания</i>	139
Үндібаева М.Қ. <i>Шетел тілін оқытуда ақпараттық технология арқылы оқыту көрiнiсi</i>	142
Utkurova D.M. <i>Practical aspects of developing communicative competence through using the case study method</i>	145
Шакиенова В.Б., Қоңырбекова Т.О., Алимжан А.Б. <i>Применение современных педагогических технологий в профессиональном образовании</i>	150
СЕКЦИЯ 3 ОБЩЕТЕОРЕТИЧЕСКИЕ И ЧАСТНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ЯЗЫКОЗНАНИЯ И ПЕРЕВОДА	
Altabayeva G.V., Kalieva A.Zh. <i>Metaphor in translation</i>	154
Ахметбек Г. <i>Қытай тіліндегі кірме сөздердің ерекшеліктері</i>	157
Әріпов Ә., Жаңабекова М.А. <i>Қазіргі таңда кәсіби аудармашыларды даярлаудың негізгі мәселелері және енгізілуге тиісті басты әдістемелер</i>	160
Байқадамова А.Н., Бижкенова А.Е. <i>Художественный перевод и его роль в литературном процессе</i>	162
Баймуратова И.А., Исабаева Б.Қ. <i>Шетел тілін оқыту мақсатында ағылшын тілі мен қазақ тілінің морфологиялық жүйесіне салыстыра талдау</i>	166
Баянбаева А.А., Сайынова М.Б., Абдиқаймова М.А. <i>Проблемы художественного перевода и жанровая специфика «фэнтези»</i>	169
Bekturova, E.K. <i>Developing student's translation skills</i>	174
Зеядаұлы Бақытжан <i>Басқа тілдерде көптік категориясының қолданылу ерекшеліктері</i>	176
Қойбақова А.С. <i>Омонимдерді аудару жолдары: қытайша- қазақша аударма практикасы негізінде</i>	182
Koshutskaya L.V. <i>Gender aspect of psycholinguistics on the example of advertising texts</i>	186
Кульмаханова Н.М. <i>Формирование профессионально-специализированной переводческой компетенции в сфере международных торговых соглашений и сделок</i>	190
Махмудова С. <i>Саяси дискурс лингвистикалық зерттеулердің нысаны ретінде</i>	193

АҚПАРАТТЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ САБАҚҚА ҚОЛДАНУ ЗАМАН ТАЛАБЫ

Артыкова Е.О., Баймұратова Э.С.
Қазақстан, Алматы, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ

Трек сөздер: оқытудың жаңа технологиялары, шет тілін оқыту, шетел тілін оқытудағы жаңа технологиялар, ағылшын тілін оқытудағы жаңа технологиялар

Ақпараттық-коммуникациялық технологияның тиімділігі- келешек ұрпақтың жан-жақты білім алуына, іскерлігі мен шығармашылығын еркін дамытуға жол ашатын педагогикалық-психологиялық жағдай жасауында.

Білім беру орындарында оқу үрдісін бүгінгі күнге лайықтап өзгерту- заман талабы. Білім ғасырының табылдылығынан аттағалы тұрған қазіргі таңда компьютер өмірдің барлық саласына кеңінен енуде. Қазіргі таңда жас ұрпаққа білім беру жолында ақпараттық технологияны тіл үйренуде тиімді пайдаланудың маңызы зор.

Жоғары оқу орындарында ақпараттық оқыту технологиялардың озық үлгілерін қолдану арқылы білім берудің ғылыми-әдістемелік жүйесін жаңарту, оқыту әдістері мен тәсілдерінің түрлерін молайту, электронды оқулықтар жасауды ұйымдастыру ұлттық білім беру деңгейін халықаралық стандартқа жақындатуға мүмкіндік беретіні сөзсіз. Жаһанданған интернет жүйесін қолдану негізінде, тіл үйренушілердің сөз әрекетінің төрт түрінде де біліктілігін қалыптастыруға болады, жүйе материалдарын қолдану арқылы олардың оқу, жазу іскерлігі мен дағдыларын қалыптастыруға, сөздік қорын байытуға мүмкіндік туады. Интернет жүйесін пайдалана отырып, тілін үйренуші елдің өкілдерімен байланысқа түсе алады. «Интернет» деген термин ағылшынның «international net» деген сөзінен, аудармасында «халықаралық байланыс» деген ұғымды береді. Интернет жүйесі арқылы тіл үйренуші тіл үйренушімен тура, тікелей байланысқа түсе алады, шетел тілі сабағында Интернетке қосылу арқылы шынайы қарым-қатынас үлгісін жасауға болады. Табиғи тілдік ортада тілді қарым-қатынас құралы ретінде қолдана отырып, тіл үйренушілер айтылымдарға спонтанды түрде, тілдік формулаларды қолдана отырып, жылдам жауап беруге дағдыланады.

Студенттердің ақпараттық құзырлығы мен ақпараттық мәдениетін қалыптастыру үшін қазіргі таңда үздіксіз педагогикалық білім беру жүйесіндегі ең көкейтесті мәселелердің біріне айналдырылып отыр. Оқытушы сабағында ақпараттық – коммуникациялық технологияларды пайдалану арқылы студентке үйретуге тиісті ақпараттар мен білім қорын жүйелі түрде беруге біледі.

Студенттердің шетел тілін үйренуге деген ынтасын арттыру олардың төмендегі жағдайларға қатысуы негізінде жасалынады: диспуттар, байқаулар, олимпиадалар және т. б.

Ағылшын тілі сабақтарында ақпараттық – коммуникациялық технологияларды пайдаланудың тиімді жолдары:

- Студент дербес компьютер, аудио, видео құрылғылардың көмегімен мәтінді тыңдайды, бейнесюжеттерді көре алады;
- Аз уақытта студент көп ақпарат алып, уақытты үнемдейді;
- Қашықтықтан білім алу мүмкіндігін пайдаланады;
- Ағылшын тіліндегі мәтіндерді оқу арқылы есте сақтау қабілеті артады;
- Қажетті ақпаратты жедел түрде алады;
- Аудио кассеталар мен CD дискке қажетті материалдарын көшіріп жазып алады;
- Интернет жүйесінің келесі ақпараттық қоры мен ресурстарын шетел тілі сабағында пайдалану бірден-бір тиімді болмақ:
  - электрондық пошта (e-mail), телеконференция, видеоконференция;
  - жеке ақпараттарды жарыққа шығару мүмкіндігі немесе басқаша айтқанда

Web

- серверге жеке шығару;
- ақпараттық каталогтар (Yahoo, InfoSeek/ UltraSmart, Galaxy) іздеу жүйесі (Alta, Vista, HotBob, Open Text), жүйе ішіндегі әңгіме(Chat).

Шетел тілі сабағында компьютермен жұмыс жасай отырып, студенттер психологиялық тұрғыдан да жеңілдіктерге ие болады. Атап айтқанда, студенттердің жасаған әрбір жұмысына берілетін бағаның, олардың жасаған қатесін қайталаулар негізінде көрсете отырып, яғни жұмыс нәтижесін мақұлдап немесе белгілі бір дәрежеде қоштамай, өз пікірін білдіріп отыратын оқытушының тікелей қатыспауы, студенттерге өз бетінше жұмыс жасап, өзіне сенімділік болуын қамтамасыз етеді. Бұдан оқытушының шетел тілі сабағындағы орнын жоққа шығару деген түсінік туындамауы керек.

Керісінше, оқытушы тіл үйренушілердің жеке тұлға ретінде өз тапсырмаларын орындап, жұмыс қортындысын белгілейтін әлеуметтік-психологиялық жағдай туындап алатын, олардың жұмысына бағыт-бағдар беретін бірден-бір субъект.

Қазіргі уақытта шетел тілін оқытудың коммуникативтігі, интерактивтілігі, бермейді. Шетел тілінде тілдік қарым – қатынасқа үйрету үшін аутенттігі тілді үйрену үрдісінің мәдени контексте болуы үстемдікке ие болуда. Аталған ұстанымдар коммуникативтілік қабілетінің компоненті ретінде мәдениетаралық біліктілікті дамытудың алғышартын жасайды. Шетел тілін дәстүрлі оқытуда тіл үйренушілер тілдік жаттығуларды жасап, қажетті материалды жаттаумен ғана шектеледі. Яғни, ол төмендегідей көрініске ие болады: «сөздік қор + қажетті құрылым = тіл». Алайда, тілдік құрылымды жаттаумен шектелу, тілді қарым- қатынас құралы ретінде меңгеруге толық мүмкіндік шынайы, өмірлік жағдаяттар туындату қажет. Ол студенттердің қажетті материалды меңгеруіне және соған сәйкес мінез – құлықты қалыптастыруға жағдай жасайды. Аталған мәселені шешуде Интернет жүйесі айтарлықтай маңызға ие. Біз дәстүрлі шетел тілі сабағына тағы да сипаттама жасайық. Көп жағдайда шетел тілін оқыту үрдісінде оқытушы студент ойын басқарады, яғни, бағыт беру немесе жетекшілік етуден гөрі, ол басшылық қызметіне ауысады. Бұл әрекет, психологтар көрсеткендей, студенттердің ойлау процесін тежейді. Мысалы, дөңгелек үстел, пікірталас мәселесін оқытушы өзі дайындап, жоспарды беріп, студенттен сөйлеу барысында тек соған сүйенуін талап етеді. Яғни, өз ойын айтуда тұлғаға еркіндік берілмейді.

Студент мәселені түсінбей, өзіне қажетті ақпаратты ала-алмай, мәселені шешуге шығармашылық тұрғыдан келу мүмкіншілігінен айрылып, өзінше ой қорытып, оны тұжырымдау және қызықты пікірлер айта алу қабілетіне ие бола алмайды. Ал мәселені шешуде жаңа ой, құнды пікір айту өте маңызды. Және ол міндетті түрде қортындыланып, көрініске ие болар болса, оның нәтижесі жоғары болмақ. Шетел тілін оқыту технологиясының тиімділігінің көрсеткіштері мыналар:

- Студенттердің моральдық психологиялық, интеллектуалдық және жас ерекшеліктерін ескеру.
- Оқуға жағымды көңіл күй қалыптастыру.
- Ұстаз бен студент арасында сөз алмасу, ғылыми қарым-қатынас және әріптестік принципін орнықтыру.
- Студенттердің еске сақтау қабілеті мен творчестволық деңгейін көтеру арқылы белсенділігін арттыру.
- Оқуды игеруге мультимедиялық және басқа да техникалық арсеналды кең іске қосу.
- Сабақтардың бітуімен студенттердің келешекке қанағаттануының қорытынды нәтижесі.

Білім беру технологиясының үш түрлі типі бар.

Олар дәстүрлік, инновациялық және ақпараттық. Бастысы –технологияның жиньтығы емес, оның дәрежесі.

Студенттің әртүрлі ақпарат көздерін, ресурстарын пайдалану арқылы компьютерлік технологияның көмегімен өздерінің дербес ізденуі арқылы тілді игеруге кәсіби шеберлігін шындайды. Жаңа ақпараттық технологияға әртүрлі ақпараттарды электрондық әдіспен

здеу жүйесі

хологиялық
саған әрбір
ете отырып,
ірін білдіріп
касап, өзіне
тағы орнын

ырмаларын
Е туындата

, бермейді.
інің мәдени
қабілетінің
ды. Шетел
материалды
р + қажетті
е- қатынас
қажет. Ол
құлықын
тарлықтай
і жағдайда
еру немесе
сихологтар
ікірталас
і тек соған

і шешуге
тып, оны
мәселені
ндыланып,
ін оқыту

көне жас

нас және

ің көтеру

налды кен

ануының

югияның

ьютерлік

еберлігін

қ әдіспен

ақпау, сақтау және беру болып табылады. Оларды оқу процесінде пайдалану ерекшелігіне сай мына төмендегідей топтастыруға болады:

- Компьютерлік оқу бағдарламалары (электрондық оқулықтар, тренажерлар, тьюторлар, лабораториялық жаттығулар, тест жүйесі).
- Мультимедиялық технологияға сай оқу жүйесі компьютер, видеотехника, оптикалық дискінің жиындысын пайдалану арқылы жүргізіледі.
- Интеллектуалдық және эксперттік жүйе.
- Ақпарат жиынтығы базасының қалыптасуы.
- Электрондық пошта, телеконференция, шоғырлы не аймақтық байланыс жүйесін біріктіретін телекоммуникациялық қондырғылар.
- Электронды кітапханалар.

Бұл технологиялар білім саласында оларды пайдаланудан гөрі тезірек дамиды.

Жоғары оқу орындарында көбіне – көп электрондық почталар жиі пайдаланылады. Қазіргі кезде аудиоақпарат алмасу, видеоақпарат алмасу, виртуалды аудиторлық тақта, тақырыптық ақпарат енгізілген клавиатуралар, файлды алмасу, көпжақты конференциялар өткізу кеңінен таралған көпке белгілі компьютерлік видеоконференц байланыстың әдістемесіне жатқызылады. Бұл технологиялар ағылшын тілін біршама меңгерген студенттің еншісі болып табылады. Өйткені бұл материалдар тек ағылшын тілінде ғана беріледі. Компьютер жүйесі оқу процесін жетілдіру құралы болып табылады. Дегенмен, Интернет жүйесіндегі оқуға байланысты ақпараттар сирек, аз, жүйеленбеген.

Оқу процесін аралық байланыс арқылы басқару электрондық почта арқылы материалдар қабылдау, жіберу, курс және диплом жұмыстарын көшіру, интерактивтік хабарлар алмасу арқылы жүргізіледі. Бүгінде бұл технологиялар оқытудан гөрі жаңа дүмшылдық маңызға ие. Дегенмен, түрлі ақпараттық ағымды пайдалану арқылы шет тілін меңгеруге талпыныс студенттерге өздерінің жан-жақты дамып, сауатты маман ретінде қалыптасуына игі ықпал етеді. Студенттердің техникалық білімінің кәсіби бағдарламаға сәйкес шет тілін меңгере отырып игеруі, олардың осы мақсатта жүйелі түрде технологиялық ақпараттарды және педагогикалық технологияны пайдалана отырып үнемі дайындығын арттыруына, ізденуіне байланысты. Жаңа педагогикалық технология студенттерді шет тілін меңгеруге жеке бағыттап, даярлық кезінде олардың қарым – қабілетін ескеруге мүмкіндік береді. Технологияның методикаға қарағанда айырмашылығы мынада: оқуды жобалау тәжірибені қортындылау негізінде емес, оқуды ғылыми тұрғыдан негіздеуге бағытталған.

Қорыта айтқанда, инновациялық технологияларды сабақта қолдану – бұл оның өмірлік қабілетіне қолайлы жағдайды жасаудың бірден – бір жолы, ал ол өз кезегінде бірлесе жұмыс жасауға, адами қарым – қатынастарға себепкер болады.

1. Полат Е.С. Интернет на уроках иностранного языка // М., ИЯШ, 2010, №2, с. 24-28.

2. Полат Е.С. Метод проектов на уроках иностранного языка // М., ИЯШ 2010, №3, с. 34-37.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ СОВРЕМЕННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ОБУЧЕНИЯ НА УРОКАХ РУССКОГО ЯЗЫКА И ЛИТЕРАТУРЫ В КАЗАХСКОЙ СРЕДНЕЙ ШКОЛЕ (Из опыта работы)

¹Арыспаева Л.Ж., Сапарходжаева Д.И., ²Сапарходжаева Н.П.
¹Казахстан, Алматы, средняя школа № 211 имени А.Байтұрсынова;
²КазНУ имени аль-Фараби

Ключевые слова: технология, обучение, русский язык и литература, казахская школа.

В начале нового учебного года дети только втягиваются в учебный процесс. Проводятся уроки литературного чтения в среднем звене казахской школы. Это может быть урок развития речи. С первых дней мы стараемся найти определенный подход, чтобы создать тот